

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΟΔΥΣΣΕΙΑ)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Ραψωδία α, στίχοι 361-406

361	Τους τραγουδούσε ο φημισμένος αοιδός, κι εκείνοι καθισμένοι τον ακούν με τη σιωπή τους· των Αχαιών τον νόστο τραγουδούσε, πικρόν όπως τον όρισε τον γυρισμό τους απ' την Τροία η Αθηνά Παλλάδα. ¹ Τότε
365	από το υπερώο ψηλά ² συνάκουσε το θείο τραγούδι, και την άγγιξε, του Ικαρίου η κόρη, η Πηνελόπη, σκεφτική και φρόνιμη· από τον θάλαμό της κατεβαίνει την ψηλή του σκάλα· δεν ήταν μόνη, τη συνόδευσαν οι δυο της βάνιες. ³
370	Κι όταν κοντά με τους μνηστήρες βρέθηκε, η θεία γυναίκα, στήθηκε στην κολόνα εκείνη που κρατεί στερεή τη στέγη, τη λαμπερή μαντίλα της τραβώντας γύρω στα μάγουλά της. Κι ενώ πιστές οι ακόλουθες, δεξιά κι αριστερά, της παραστέκουν, εκείνη δακρυσμένη μίλησε στον θεικό αοιδό:
375	«Φήμιε, το ξέρεις πως μπορείς να θέλεις ⁴ τους θνητούς και μ' άλλα κατορθώματα μεγάλα, ανθρώπων και θεών, των αοιδών τα γνώριμα τραγούδια·
380	ένα απ' αυτά παρακαθήμενος τραγούδησε, κι αυτοί ας πίνουν το κρασί τους σιωπηλοί· ετούτο μόνο το τραγούδι μην το συνεχίσεις, θλιβερό κι αβάστακτο· σπαράζει την καρδιά μου μες στα στήθη, αφότου με κατοίκησε πένθος μεγάλο κι αλησμόνητο. Τέτοιο το πρόσωπο που εγώ ποθώ, και συνεχώς τη μνήμη μου πληγώνει η μορφή του αντρός μου, με δόξα απέραντη, απλωμένη στην Ελλάδα και μέσα στο Άργος. ⁵ »
385	Της αντιμίλησε όμως ο γνωστικός Τηλέμαχος: «Μητέρα μου, πώς θέλεις ν' αρνηθείς στον τιμημένο μας αοιδό χαρά να δίνει μ' ό,τι βάζει ο νους του; Φταίχτες δεν είναι οι αοιδοί· ο Δίας ίσως είναι ο αίτιος, που δίνει στους φιλόπονους ανθρώπους ό,τι θελήσει εκείνος στον καθένα.
390	Δεν πρέπει η αγανάκτηση σ' αυτόν να πέφτει, που ψάλλει την κακή μοίρα των Δαναών. Ξέρεις, οι άνθρωποι τιμούν και προτιμούν εκείνο το τραγούδι που τους φαντάζει, ακούγοντας, το τελευταίο.
395	Θάρρος λοιπόν χρειάζεσαι και σφίξε την καρδιά σου να τ' ακούσεις· δεν ήταν μόνος ο Οδυσσεάς που χωρίστηκε στην Τροία από του νόστου του τη μέρα· κι άλλοι πολλοί, γενναίοι άντρες, χάθηκαν και πάνε.
400	Αλλά καλύτερα να πας στην κάμαρή σου, με τα δικά σου έργα απασχολήσου, τον αργαλειό, τη ρόκα ⁶ δίνε στις παρακόρες εντολές, για να δουλεύουν με φροντίδα. Ο λόγος είναι μέλημα του αντρός, του καθενός, και περισσότερο δικό μου· σ' αυτό το σπίτι είμαι εγώ ο κυβερνήτης. ⁷ »
405	Κατάπληκτη η Πηνελόπη τότε τραβήχτηκε στην κάμαρή της, κρατώντας μέσα της τη συμβουλή του γιου της. Κι όταν ανέβηκε ψηλά στον θάλαμο, με τις ακόλουθες μαζί, έσπασε θρήνο για τον Οδυσσεά, το ακριβό της ταίρι, ωστόσο η Αθηνά, τα μάτια λάμποντας, κλείνει τα βλέφαρά της, σταλάζοντας ύπνο γλυκό.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ερωτήσεις

1. Γιατί ενοχλήθηκε η Πηνελόπη από το τραγούδι του αοιδού Φήμιου και τι του ζήτησε, όταν κατέβηκε από το δωμάτιό της στην αίθουσα; (3 Μονάδες)

2. Με ποια επιχειρήματα υπερασπίστηκε ο Τηλέμαχος τον αοιδό Φήμιο και ποιες συμβουλές έδωσε στην Πηνελόπη; (3 Μονάδες)

3. Χαρακτηρίστε την Πηνελόπη με βάση την εμφάνιση και τη συμπεριφορά της, αλλά και με βάση τον τρόπο που μίλησε στον αοιδό Φήμιο. (3 Μονάδες)

4. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις σωστές λέξεις. (3 Μονάδες)

- Η Πηνελόπη ήταν κόρη του _____ .
- Όταν κατέβηκε η Πηνελόπη στην αίθουσα, φόρεσε στο κεφάλι της ένα _____ .
- Οι _____ της ομηρικής κοινωνίας ασχολούνταν κυρίως με τον αργαλειό και την _____ .
- Ο Τηλέμαχος θεωρεί ότι η φωνή του αοιδού μοιάζει με τη φωνή ενός _____ .

5. Σημειώστε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ). (3 Μονάδες)

- Η Πηνελόπη, όταν μιλούσε στον αοιδό, στεκόταν στη μέση της αίθουσας.
- Τα λόγια του Τηλέμαχου πλήγωσαν και εξόργισαν την Πηνελόπη.
- Οι μνηστήρες άκουγαν σιωπηλοί το τραγούδι του αοιδού Φήμιου.
- Ο Τηλέμαχος θεωρεί ότι οι γυναίκες έχουν δικαίωμα λόγου στις δημόσιες συγκεντρώσεις.

6. Εξηγήστε τι σημαίνουν οι παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις, γράφοντας μία συνώνυμη. (3 Μονάδες)

«...των Αχαιών τον νόστο τραγουδούσε...»: _____

«...το ξέρεις πως μπορείς να θέλγεις τους θνητούς...»: _____

«...δίνε στις παρακόρες εντολές, για να δουλεύουν με φροντίδα...»: _____

«...σ' αυτό το σπίτι είμαι εγώ ο κυβερνήτης»: _____

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ – Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

7. Αντιστοιχίστε τα στοιχεία της στήλης Α΄ με τα σωστά στοιχεία της στήλης Β΄. (2 Μονάδες)

	Α΄
1	«φρόνιμη»
2	«γνωστικός»
3	«Παλλάδα»
4	«τιμημένος»

	Β΄
Α	Αθηνά
Β	Πηνελόπη
Γ	αιιδός
Δ	Τηλέμαχος

1	2	3	4